

บรรณาธิการแถลง

วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ฉบับนี้นับเป็นฉบับที่สองของทีมงานปัจจุบัน นอกจากรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนขนาดกะทัดรัดขึ้นแล้ว สิ่งที่เราได้ทำตามเดิมคือ ความตั้งใจที่จะทำให้วารสารฉบับนี้เป็นวารสารวิชาการมาตรฐาน ทั้งในระดับชาติและระดับสากล ทั้งในแง่เนื้อหาสาระและรูปแบบการนำเสนอรวมทั้งเรื่องความประณีตในการพิสูจน์อักษรและการออกให้ตรงตามกำหนดเวลา

เนื้อหาในฉบับนี้ เริ่มจากบทปริทัศน์ โดย วิศรุต บุตรากาศ และวิชัย อึ้งพินิจพงศ์ เรื่อง การนวดไทยสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะสะบ้าจม เป็นผลงานของนักกายภาพบำบัดที่สนใจศึกษาและพัฒนาการแพทย์แผนไทยโดยเฉพาะการนวดไทยตามมาตรฐานทางวิชาการของสากล นั่นคือ มีการทบทวนวรรณกรรมอย่างดี ดังปรากฏรายการในเอกสารอ้างอิงทั้งผลงานของผู้ค้นคว้าเองและของต่างประเทศ โดยบทความวิชาการของต่างประเทศตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่มีชื่อเสียงมาก เช่น วารสารของแพทยสมาคมอเมริกัน (Journal of American Medical Association หรือ JAMA) เป็นต้น บทปริทัศน์ชิ้นนี้เป็นบทความวิชาการมาตรฐานชิ้นหนึ่ง สิ่งที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ คือ เรื่องสาเหตุของภาวะสะบ้าจมก็ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่รู้ และข้อสรุปที่เสนอก็อยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ชัดเจน มาตรฐานการนำเสนอเช่นนี้ย่อมทำให้เป็นที่น่าเชื่อถือ

นิพนธ์ต้นฉบับมี 3 เรื่อง เรื่องแรกเป็นบทความภาษาอังกฤษ เรื่อง Optimal Detection of Aristolochic I in Krai-Krue by high performance thin layer chromatography โดย รัตนา ผดุงรักษ์วิทยาและคณะ นำเสนอผลการศึกษาเทคนิคทางห้องปฏิบัติการในการตรวจหาสารสำคัญตัวหนึ่งในสมุนไพรร คือ กรดอริสโตโลจิก ซึ่งเป็นสารมีพิษที่ไม่ควรให้มีในยา จึงจำเป็นต้องพัฒนาการตรวจให้มีความไวและความจำเพาะสูง บทความนี้นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ โดยตระหนักดีว่าบุคลากรในวงการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจำนวนมากไม่สันทัดในการใช้ภาษาอังกฤษ แต่เพราะบทความนี้เป็นบทความวิชาการเชิงลึกในเรื่องที่มีความสนใจสูงในระดับสากลเพราะเคยปรากฏปัญหาจากสารที่มีพิษตัวนี้ จนเป็นข่าวสำคัญในสหรัฐอเมริกาแล้ว นั่นคือมีการพบสารตัวนี้ในสมุนไพรรตัวหนึ่งจากประเทศจีน สาเหตุเกิดจากการนำสมุนไพรรผิดตัวมาใช้แทนตัวที่ถูกต้อง โดยสมุนไพรรทั้งสองตัวมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอย่างไรก็ดีเพื่อให้ผู้ที่ไม่สันทัดภาษาอังกฤษสามารถเก็บสาระสำคัญได้ จึงมีบทคัดย่อภาษาไทยไว้ให้แล้ว ทั้งนี้เป็นไปตามข้อกำหนดของเรา นั่นคือ บทความโดยเฉพาะนิพนธ์ต้นฉบับถ้าเป็นภาษาไทย จะมีบทคัดย่อภาษาอังกฤษ และถ้าเป็นบทความภาษาอังกฤษก็จะมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยด้วยเสมอ

นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่สอง คือ เรื่องผลของสาร

สกัดจากเถาวัลย์เปรียงที่มีต่อลูกน้ำยุงลายโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นความพยายามที่จะนำสมุนไพรมาเป็นทางเลือกในการกำจัดลูกน้ำยุงลายพาหะของไข้เลือดออก ซึ่งเป็นปัญหาลำคัญทางสาธารณสุขในประเทศไทย และอีกหลายประเทศโดยเฉพาะในเขตร้อน การศึกษานี้ได้รับทุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ มีการศึกษาทั้งในห้องปฏิบัติการและในภาคสนามโดยทีมงานประกอบด้วยทั้งนักวิชาการในห้องปฏิบัติการและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ นับเป็นความตั้งใจและความพยายามอย่างมากมีการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนแต่น่าเสียดายที่ไม่ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้เพราะเป็นการศึกษาขนาดใหญ่ที่อาจมีบางขั้นตอนที่ยังมิได้มีการวางแผน ออกแบบ กำหนดระเบียบวิธี ขั้นตอนและการควบคุมกำกับรายละเอียดทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบและครบถ้วนเพียงพอ ทำให้อธิบายหรืออภิปรายผลบางอย่างได้ยากหรือไม่ได้และผลโดยรวมก็ไม่เป็นไปตามคาด อย่างไรก็ตามดิฉันพนันต้นฉบับชิ้นนี้ก็มิมีประโยชน์ที่สามารถให้บทเรียนแก่นักวิชาการผู้สนใจได้มาก

นิพนธ์ต้นฉบับเรื่องที่สาม เป็นการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลและผลข้างเคียงของการใช้ยาแคปซูลเถาวัลย์เปรียงกับ Ibuprofen ในผู้ป่วยที่มีอาการข้ออักเสบซึ่งได้ข้อสรุปว่าผลไม่แตกต่างกันเป็นการยืนยันประสิทธิผลของสมุนไพรนี้ รวมทั้งในเรื่องของผลข้างเคียงด้วย

ในภาคปกิณกะมีเรื่องประจำ 2 เรื่อง คือ บทนำเสนอ มอโนกราฟเรื่องไข้หลักของคณะอนุกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย และการนำเสนอศัพท์ในพจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย ของคณะอนุกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย

งานทั้ง 2 ชิ้นนี้ เป็นความพยายามที่จะสร้าง “ตำรา” มาตรฐานของการแพทย์แผนไทย โดยเป็นมาตรฐานทั้งระดับชาติและระดับสากล กล่าวคือ ในส่วนของมอโนกราฟสมุนไพรมีการตรวจสอบเอกสารทั้งของไทยและต่างประเทศหลายประเทศ เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ รวมทั้งในบางกรณีสืบค้นไปถึงภาษาอาหรับด้วย คณะอนุกรรมการประกอบด้วยผู้รู้ในแขนงต่างๆ ครบถ้วน เช่น นักพฤกษศาสตร์ นักเภสัชวิทยา ผู้รู้ทางเภสัชเวท แพทย์แผนไทยและผู้เชี่ยวชาญจากราชบัณฑิตยสถาน เป็นต้น ภาพถ่ายก็ใช้อุปกรณ์และวิธีการถ่ายภาพตามมาตรฐานสากล โดยมีภาพลายเส้นมาตรฐานเพื่อให้รายละเอียดที่ภาพถ่ายไม่สามารถให้ไว้ได้ช่วยในส่วนของพจนานุกรมฯ ก็มีขั้นตอนการทำตามมาตรฐานสากลของการจัดทำพจนานุกรม กล่าวคือ มีการเลือกเอกสารหลักอย่างเป็นระบบ ศัพท์ทุกคำจะมีการตรวจสอบการใช้ตามที่ปรากฏในเอกสารหลักทุกเล่ม นำมากำหนดนิยามโดยใช้ภาษาปัจจุบันและนำเข้าพิจารณาโดยผู้รู้ทั้งฝ่ายการแพทย์แผนไทย แพทย์และเภสัชกรรมแผนปัจจุบัน นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำพจนานุกรมทั้งจากราชบัณฑิตยสถานและผู้รู้จากภาคเอกชน มีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ มีการอภิปรายกันทุกแง่มุม และมีการขัดเกลาภาษาให้กระชับ ชัดเจน และประณีต ก่อนนำมาสู่ขั้นตอนสำคัญคือการรับฟังความคิดเห็นในวงกว้าง โดยการนำเสนอในวารสารนี้ก่อนจะนำไปกลั่นกรองขั้นสุดท้าย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ดังปรากฏว่าทั้งตำราอ้างอิงยาสมุนไพรเล่ม 1 และพจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย ซึ่งตีพิมพ์ไป 2 ครั้งแล้ว ล้วนได้รับความนิยมและยอมรับอย่างกว้างขวาง และคณะกรรมการวิชาชีพการแพทย์แผนไทยได้ยอมรับตำราทั้งสองเล่ม

เป็นตำรามาตรฐานในการเรียนการสอนและการสอบเพื่อรับใบประกอบโรคศิลปะแล้ว ฉะนั้น เพื่อให้ได้ตำรามาตรฐานของชาติที่สามารถถอดชาวโลกได้อย่างเต็มภาคภูมิ จึงขอเชิญชวนผู้รู้ผู้สนใจทุกท่านเสนอข้อคิดเห็นอย่างเต็มที่

ในภาคปึกนี้ ยังมีรายงานการประชุมสัมมนาการนวดระดับภูมิภาคครั้งที่ 11 ของสหภาพคน ตามอดโลก ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งรัชนิจันทร์เกษ หนึ่งในกองบรรณาธิการของวารสารได้มีโอกาสไปร่วมประชุมและบันทึกมาเล่าสู่กันฟังอย่างน่าสนใจ เรื่องถัดไปเป็นประสบการณ์ของบรรณาธิการจากการรับบริการการนวดรักษาไหล่ติดจากหมอนวดไทย ซึ่งเสนอข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาวิธีการรักษาหลักของการแพทย์แผนไทย เพื่อให้เกิด

ประสิทธิผล ความปลอดภัย และความพึงพอใจสูงขึ้น

สุดท้ายเป็นวารสารสโมสร ซึ่งเป็นผลงานของฐานีย์ เขียวจีน และสนั่น ศุภธีรสกุล นำเสนอบทความวิชาการจากต่างประเทศ 3 เรื่อง ล้วนน่าสนใจทั้งสิ้น หวังว่าฉบับต่อไป จะมีเรื่องราวจากนักวิชาการไทยมานำเสนอด้วย

น่ายินดีที่ฉบับนี้ เริ่มมีจดหมายถึงบรรณาธิการมา 1 ฉบับแล้ว หวังว่าในฉบับต่อไป จะมีข้อคิดความเห็นจากแวดวงการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกในวงกว้างขึ้น เพื่อให้วารสารฉบับนี้ได้มาตรฐานทั้งในระดับชาติและระดับสากล และข้อสำคัญคือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นไป